

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Етика та біоетика

Спеціальність	221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 224 «Технології медичної діагностики та лікування», 228 «Педіатрія»	Кафедра	Пропедевтики внутрішньої медицини №1, основ біоетики та біобезпеки
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкові компоненти	Обов'язкова
Освітній рівень	Доктор філософії	Форми навчання	Очна, заочна
Сторінка в Moodle	http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1690		

ВИКЛАДАЧІ

Посада	Завідувач кафедри	Телефон	+380689941208
Науковий ступінь	Доктор медичних наук	Корпоративна пошта викладача	tv.ashcheulova@knmu.edu.ua
Вчене звання	професор	Дистанційна підтримка	Moodle

Посада	Доцент кафедри	Телефон	+380504013891
Науковий ступінь	кандидат медичних наук	Корпоративна пошта викладача	vi.smirnova@knmu.edu.ua
Вчене звання	доцент	Дистанційна підтримка	Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Мета	Формування знань з етики лікувального процесу, законодавчого регулювання медичних втручань, захисту прав пацієнтів, оволодіння методологією біоетичного підходу до проведення доклінічних та клінічних досліджень, отримання відповідної інформації стосовно біологічних та медичних ризиків при науково-дослідній роботі, поглиблення знань міжнародних та національних правових документів, що регламентують практичну та наукову діяльність в медицині
Форми навчання	Лекції, практичні заняття, семінарські заняття, самостійна робота
Обсяг	Програма дисципліни налічує всього годин: 90/3 кредити (лекції – 12, практичні заняття – 52, СПР – 38)
Форми контролю	Залік

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ Й ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до підвищення професійної кваліфікації. ЗК4. Здатність розробляти та управляти проектами. ЗК5. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.
Фахові компетентності	СК9.Здатність до організації та реалізації педагогічної діяльності. СК10.Здатність до лідерства, керування колективом. СК11. Дотримання етики та академічної доброчесності.
Програмні результати навчання	ПРН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації ПРН4. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження ПРН6. Виконувати оригінальне наукове дослідження ПРН10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство ПРН12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері ПРН15. Організувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди) ПРН16. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Теми лекцій	Л 1. Формування біоетики як нагальної потреби регуляції та контролю лікувальної діяльності та наукового прогресу Л 2. Принципи біомедичної етики. Етичні складові лікувальної практики та наукової діяльності. Л 3. Моральна та правова оцінка проведення біомедичного експерименту. Кодекси поведінки для вчених сфери наук про життя Л 4. Система біоетичної регуляції медичних втручань та клінічних випробувань. Л 5. Досягнення та дискусійні питання сучасної медицини з точки зору біоетики Л 6. Визначення біологічних ризиків, біоагрози, біотероризму. Галузі наукових досліджень, що потребують біозахисту
-------------	--

Теми практичних занять

- П 1. Філософські витоки етики. Історія створення основних завдань та положень біоетики П 2 Моделі моральної медицини (Гиппократ, Парацельс, Т.Л. Бошана. Дж. Ф. Чайлдреса).
- П 3. Комунікативна компетентність та комплаєнс як компоненти ефективної взаємодії спеціаліста та пацієнта, досліджуваного в процесі наукового процесу
- П 4 Основні моделі взаємовідносин в системі лікар-хворий. Особливості інженерної моделі спілкування американської біоетики. Д. Вітча
- П 5. Правовий захист пацієнта. Законодавча база. Доктрина інформованої згоди
- П 6 Історія експериментальної медицини. Етичні аспекти застосування тварин для дослідження
- П 7 Альтернативні моделі дослідження на тваринах. Світовий стандарт біомедичних досліджень – принцип «Three R»
- П 8 Методологія клінічних випробувань: дизайн, типи, фази. Кокранівське співтовариство
- П 9. Правова оцінка досліджень за участі людини: міжнародні та національні регламентуючі документи
- П 10 Історія впровадження контролю дослідницької діяльності з залученням пацієнтів. Комісія з питань етики
- П 11. Історія створення методик допоміжних репродуктивних технологій – штучна інсемінація, екстракорпоральне запліднення, криоконсервація донорського матеріалу, сурогатне материнство.
- П 12 Правовий статус гамет та ембріонів як компонентів допоміжних репродуктивних технологій. Преімплантаційне генетичне тестування. Міжнародне та національне законодавче регулювання
- П 13. Історія та досягнення трансплантології та донорства. Медична та етично-правова складова застосування стовбурових клітин в медицині. Основні положення Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини»
- П 14 Біоетичні, теологічні та юридичні дискусійні питання евтаназії. Моральні проблеми реабілітаційної та паліативної медицини».
- П 15. Роль фундаментальних наукових досліджень в створенні продуктів сучасної біотехнології. Методологічні технології генної інженерії, науково-практичне значення трансгенних організмів.
- П 16. Еволюція поглядів на концепцію подвійного використання результатів наукових досліджень в біоінформації, системній та синтетичній біології, нанотехнології, самостійній біології
- П 17. Досягнення, перспективи та ризики генної інженерії. Генна терапія з застосуванням технології цільової доставки Міжнародні біоетичні стандарти і правова основа функціонування системи біобезпеки під час здійснення генетично-інженерної діяльності (Картахенський протокол 1999)
- П 18. Клінічні, соціальні та глобальні аспекти ВІЛ-інфекції. Етичні та нормативно-правові аспекти соціального статусу ВІЛ-інфікованих пацієнтів
- П 19 Роль науковців в формуванні етичного світогляду в медицині Система управління біологічними та медичними ризиками при проведенні наукових досліджень
- П20 Методика планування медико-біологічного експерименту у відповідності до дотримання етичних та законодавчих норм
- СПР 1. Міжнародні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Нюрнберзький кодекс
- СПР 2. Міжнародні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Женевська декларація,
- СПР 3 Міжнародні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Міжнародний кодекс медичної етики
- СПР 4. Міжнародні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Гельсінська декларація прав людини,
- СПР 5. Міжнародні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Токійська декларація.
- СПР 6. Національні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Конституція України,
- СПР 7. Національні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря: Кримінальний кодекс України
- СПР 8. Міжнародні біоетичні стандарти і правова основа функціонування системи біобезпеки під час здійснення генетично-інженерної діяльності)
- СПР 9. Міжнародні біоетичні стандарти і правова основа функціонування системи біобезпеки під час здійснення генетично-інженерної діяльності (Конвенція ООН 1992)
- СПР 10. Міжнародні біоетичні стандарти і правова основа функціонування системи біобезпеки під час здійснення генетично-інженерної діяльності (Картахенський протокол 1999)
- СПР 11. Національні біоетичні стандарти і правова основа функціонування системи біобезпеки під час здійснення генетично-інженерної діяльності (Закони України)
- СПР 12. Система управління біологічними та медичними ризиками при проведенні наукових досліджень.
- СПР 13. Лабораторна біобезпека та біозахист
- СПР 14. Формування моральної відповідальності вчених за проведення та використання результатів біомедичного дослідження

Самостійна робота

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_org_o-pr_zm.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Усі учасники освітнього процесу (у тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності ХНМУ (наказ ХНМУ 27.08.2019 № 305) (<http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antyplagiat/kodex.docx>) та вимог, які прописані у положенні про академічну доброчесність (наказ ХНМУ від 02.07.2020 №165) (http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/antyplagiat/polog_AD.pdf).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. О.Н.Ковалева, В.Н.Лесовой, Т.Н.Амбросова, В.И.Смирнова. Основы биоэтики и биобезопасности: учебник / – К.: ВСИ «Медицина», 2015. – 424с.
2. О.М. Ковальова, В.А. Капустник, Т.В. Ащеулова, Т.М. Амбросова, В.І. Смирнова Глосарій з біоетики та біобезпеки» /- видавництво ХНМУ, Харків, 2016.

Допоміжна

1 Поттер В.Р. Биоэтика: мост в будущее / Под ред. С.В. Вековшиной, В.И. Кулиниченко. - К., 2002. - 216 с. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>